

■ Nigar Pirimova
teatrşünas

Aprəl...Sanki bu ay xalqımızın tarixinə yazılmış özəl bir səhifədir, həyatında silinməyəcək bir taleidir.

Aprəl...Vətəni, torpağı, milləti, şəxsiyyəti, insanlığı, varlığı belə olmayan bir qrup mənfur erməninin uydurduğu qondarma soyqırımın əslində türkün qanı ilə yazılmış bir ətirafdır.

Aprəl...Sovet Ordusunun Azərbaycanı işğal etməklə Vətən torpağımızın içərisinə yeridilmiş Türkmənçay sazişinin imzalandığı sənəddən tökülmüş riyakar qurdların qanad açmasıdır, Vətənin bağrında qara yarıya çevrilmiş vilayətin yaranmasıdır. Bir-birinin ardınca vətənimizdən qoparılan torpaqların mənimsənilməsidir.

Aprəl...Torpağın altı da, üstü də qızıl olan, ulu tariximizin uyuduğu, Anamızın tacındakı parlaq ləllərdən birinin, uca dağlarımızın başındakı Gəlin qayanın qara buluda bürünməsi, zirvədən hər kəsi "Gəl, becər, tonqallarını yandır" deyən Kəlbəcərin əsir alınmasıdır.

hur heykəltəraşı, bəklə də vətəni xaricdə tanıdacaqdı. Amma və lakin, alın yazısı başqadır...

Düz bir il sonra ilk dəfə olaraq Gənc Tamaşaçılar Teatrında həmin döyüşlərdə həlak olanların xatirəsinə həsr olunmuş "Yarımqıç qalmış..." tamaşasının premyerası oldu. Tamaşa İsraildə yaşayan həmyerlimiz Yefim Abramov və Leyla Bəyimin "Xəyalpərvər oğlanlar" əsəri əsasında hazırlanmışdı. Quruluşçu rejissor xalq artisti Vaqif Əsədov, rejissor Gülnar Hacıyeva, quruluşçu rəssan Elşən Sərxanoğlu, plastik səhnələrin rejissoru Pərviz Məmmədrzayev, musiqi tərtibatçısı Ramiq Nəsirov, rejissor assistenti isə Sevda Hacışəmiyeva olan tamaşada əsas rolları Elnur Kərimov (Sabir), Günel Məmmədova (Ülviyyə), əməkdar artistlər Zemfira Əbdülşəmədova (Ana), Elşən Rüstəmov (Fariz), Rasim Cəfərov (Fərhad), aktyorlar Manaf Dadaşov (Alik), İlqarə Tosova (Nərgiz) və digər aktyorlar çıxışı edirdilər.

Tamaşa 2016-cı ildə həlak olan

arasında çarpışması əks olunmuşdu. Ağır-psixoloji tamaşada hadisələr bir neçə istiqamətdə cərəyan edirdi. Bir tərəfdən Sabirin Ülviyyəyə olan sevgisi, dostlarına sədaqəti, anasına uşaq kimi məhəbbəti, gələcək haqqında planları, məşhur heykəltəraş olmaq arzusu, digər tərəfdən isə bütün bunlardan üstün olan Vətən sevgisi. Yaralı dostunu döyüş meydanından çıxarmağa çalışarkən mərminin partlamasından həlak olan gənclər ərafə düşüncə bir xeyli inanmaq istəmir, özlərinə gələ bilmirlər. Ancaq burada onları 1992-ci il şəhidləri qarşılayıb, vəziyyəti izah etdikdən sonra hər şeyin gec olduğunu anlaşırlar.

Müəllif əsərdə 2016-cı ildən 1992-ci ilə bir körpü salır. Və hələ də ailələrindən nigaran olan həmin şəhidlər, torpaqların geri alınmış-almadığını soruşurlar. 1992-ci il şəhidinin verdiyi "Şuşanı ala bildiniz?" -sualı təkə pyesin qəhrəmanlarının deyil, eləcə də aktyorların, tamaşaçıların cavabını həsrətlə gözlədiyi sual kimi səslənir. Əfsuslar olsun ki, hələ də

əksinə idi desək, yanılmırıq. Sabiri canlandıran Elnur Kərimov və Ülviyyəni oynayan Günel Məmmədovanı isə ayrıca qeyd etmək lazımdır. Bütün tamaşa boyu onların ifası, bir də 1992-ci il şəhidlərini canlandıran (Elşən Rüstəmov, Rasim Cəfər və Manaf Dadaşov) aktyorlar bütün hissələri ilə yaşayırdılar. Yeri gəlmişkən bir nüansı qeyd etmək istədim. Təbii ki, qeyd edəcəyiniz xırda bir səhv olsa da, musiqiçi olduğum üçün bunu yazmalıyam. Tamaşada belə bir səhnə vardı - Fərhad (Rasim Cəfər) sevdiyi qızla o vaxt bir kinoya baxdığını danışır və deyir: "Oğlan pianoçu olur, alman zabitiyə əsir düşür və alman zabiti ondan pianinoda çalmaq istədikdə çox təsirli bir musiqi ifa edir", tamaşada həmin an səslənən musiqi Fridrix Şopenin "Do diyez minor nokturn"üdür, lakin Fərhadın danışdığı Roman Polonskinin həmin "Pianoçu" filmindəki məhz o səhnədə F.Şopenin bir nömrəli balladası "Sol Minor" ifa olunur.

Hadisələr gerçəyə o qədər yaxın idi ki, zalda əyləşənlərin dəfələrlə göz yaşlarını sildiklərinin şahidi oldum. Tamaşanın sonuna doğru ən ağır psixoloji anlar yaşayan Günel və Elnur (Ülviyyə və Sabir) insanı bütün gərginliyi, diqqəti ilə tamaşaya kökləyirdi. Günelin bir sıra teatr və televiziya rollarını izləsəm də, bu qədər obrazlaşdığını, bu qədər göz yaş axıtmağını, oynadığını yox da, yaşadığını görməmişdim. Hətta tamaşanın sonunda aktrisa sanki rolundan çıxıb çıxmırdı, yerə çöküb, əlləri ilə ağızını bərk tutub hiçqırtı ilə için-için dayanmadan ağlayırdı. Bunu isə bir aktrisa hiss etmədən yarıda bilməz.

Poetik səhnələrlə dolu tamaşanın isə əsas leytmotivi bu idi: "Şəhidlər heç zaman ölmür, onlar əbədiyyətə qovuşur".

Tamaşaya baxanlar içərisində bir sıra tanınmış sənət adamları ilə yanaşı Rəssamıq Akademiyasının tələbə və müəllim heyəti, şəhid ailələri, eyni zamanda Sabir Kaçayevin atası da var idi. Anşlaqla keçən tamaşanın sonunda teatrın direktoru Mübariz Həmidov çıxışı edərək belə övlad böyütdüyü üçün xüsusilə Ziyəddin Kaçayevə təşəkkür edib ona söz verdi. Tamaşanın digər bir əlamətdar hadisəsi isə həmin günün tamaşanın quruluşçu rejissoru, xalq artisti Vaqif Əsədovun 70 illiyinə təsadüf etməsi idi.

Biz də öz adımızdan Vaqif müəllimi və bütün yaradıcı heyəti bu gözəl tamaşa münasibətilə təbrik edir, həlak olan şəhidlərimizə Allahdan rəhmət diləyirik...

Yarımqıç qalmış...

müsbət cavab verən olmur. İndi Sabir oradakıların yeganə ümididir. O, bütün qəlbi ilə istəsə qısa müddətə geri gönə bilər, ancaq onu nə eşidən, nə də görən olacaq. Sabir qayıdır da... çünki bütün qəlbi ilə istəyir - anasını bir daha görsün, su damlası Ülviyyənin ətirini bir daha qoxlaya bilsin və ailələrindən nigaran şəhidlərin evlərinə baş çəkib onlara xəbər aparsın. Lakin gözüyaşlı anasını, "paramparça" olmuş sevgilisini gördükdən sonra sarsılır və geri qayıdır. Təsədüfən Ülviyyə ilə danışan qadının şəhid Farizin yoldaşı olduğunu öyrəndiyindən yalnız onun üçün oğlunun toyu müjdəsini götürə bilər.

Hadisələri yazmaq çətindir, onla-

Aprəl...Nəhayət, Topağın, Şəhidlərimizin qanını almağa tələsən xalqımızın, ordumuzun, əgərlərimizin, Ali Baş Komandanın düşməne verəcək ilk tutarlı cavabı, ilk inamlı addımıdır.

İndiki kimi yadımdadır, keçən ilin aprelin əvvəlləri idi. Dedilər Qarabağ uğrunda döyüşlər başlayıb. Mənfur ermənilər hücumu keçmək istəyib, ancaq mərd azəri oğulları bütün hallarda tərribatın qarşısını alıblar. Xeyli irəlilədik, bir neçə yüksəklik ala bildik. Bütün ölkədə, sosial şəbəkələrdə ancaq bu barədə danışıldılar. Bir tərəfdən xoş xəbərlər gəlsə də, digər tərəfdən acı xəbərlər də alırdıq. Əlbət ki, vətəni qorumaq üçün şəhid də verəcəkdik. Neçə-neçə igidlərimizi itirdik. Neçə ana gözü yaşlı, neçə övlad atasız qaldı, neçə sevensə yarını itirdi. Ancaq bu igidlər üçün ailədən də, övladdan da, yarıdan da öndə Vətən gəlir. Torpaq uğrunda ölənlər varsa Vətəndir! Vətən uğrunda ölənlər varsa Şəhiddir! Həmin şəhid ailələri fəxr edirlər ki, onların əzizləri bu zirvəyə ucalıb. Lakin həmin aprel döyüşlərində bir gəncin şəhidliyi çoxlarının yaddaşından silinməyəcək. Çünki həmin gənc bəlkə də, gələcəyin məş-

şəhidimiz Azərbaycan Dövlət Rəssamıq Akademiyasının Heykəltəraşlıq fakültəsinin məzunu Sabir Kaçayevin simasında bütün şəhidlərimizin xatirəsinə həsr edilmişdi. Burada Sabirin arzuları, sevgisi, dostluğu, gələcək planları, ölümü və iki dünya

rı ifadə etmək tamaşada yaşanan hissələrin yanında zəifdir. Bütün aktyor heyəti hissələri ilə oynayır, daha doğrusu yaşayırdılar. Bəzən tamaşalarda sakit həyatı canlandırmaq inandırmaq, faciəni inandırmaqdan daha asan başa gəlir. Lakin bu tamaşada

13 aprel 2017

WWW.KASPI.AZ

TEATR